

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobkyně: EUROPOLYMER, s. r. o., se sídlem Wintrova 25, 628 00, zastoupené JUDr. Radoslavem Dostálem, advokátem se sídlem Šumavská 31, 602 00 Brno, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. března 2009, č. j. MV-14180-643/OAM-2008,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. března 2009, č. j. MV-14180-643/OAM-2008, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 13 132 Kč ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou jejího zástupce JUDr. Radoslava Dostála, advokáta.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 2. března 2009 uložil žalovaný žalobkyni povinnost uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním cizince V. D. V., narozeného ..., ve výši 36 140 Kč ve smyslu § 123 odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Poté, co mu Správa uprchlických zařízení doručila výkaz nedoplatků, vyzval žalovaný žalobkyni jako zvoucí osobu k vyjádření; žalobkyně mu dne 20. února 2009 sdělila, že jediný jednatel společnosti nikdy nepodepsal ani neověřoval na Policii ČR žádné pozvání pro tohoto cizince či jiného občana vietnamské příslušnosti. Žalovaný však měl k dispozici pozvání vystavené žalobkyní a ověřené Policií ČR dne 28. července 2008; jmenovaný cizinec na základě tohoto pozvání přicestoval do ČR dne 22. září 2008 a protiprávně se tu zdržoval až do

doby, kdy byl zajištěn a dne 15. prosince 2008 vyhoštěn. Žalovanému nevznikly žádné pochybnosti o správnosti ověření pozvání; k tomuto pozvání došlo na podkladě svobodného, vážného, určitého a srozumitelného právního úkonu, v souladu se zákonem byly v pozvání uvedeny všechny údaje zvané i zvoucí osoby, včetně údajů o dokladu totožnosti jednatele žalobkyně, a tyto údaje stvrdil jednatel žalobkyně svým podpisem. Protože náklady spojené se správním vyhoštěním nebylo možné uhradit v plné výši z peněžních prostředků cizince, byla povinnost úhrady ve zbylé části uložena žalobkyni jako zvoucí osobě.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně namítla, že rozhodnutí je důkazně nepodložené; jednatel žalobkyně si není vědom toho, že by pro jakéhokoliv občana Vietnamu podepisoval nebo ověřoval na Policii ČR pozvání do České republiky. Před vydáním rozhodnutí nedostala žalobkyně možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Dále je žalobkyně přesvědčena, že tu byly – s ohledem na právě uvedené – dostatečné důvody pro to, aby žalovaný vyslechl jejího jednatele ve smyslu § 169 odst. 3 správního řádu (pozn. soudu: ve skutečnosti je míněn § 169 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb.). Žalobkyně proto navrhla, aby rozhodnutí vydaná v obou stupních byla zrušena a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení; navrhla rovněž, aby soud při jednání vyslechl jednatele žalobkyně.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na svých závěrech a navrhl, aby soud žalobu zamítl. Uvedl, že podle údajů z informačního systému učinila žalobkyně osm ověřených pozvání občanů Vietnamu (dne 28. července 2008), další dvě pozvání ověřena nebyla. Žalobkyně byla dne 5. února 2009 informována o svém právu vyjádřit se k věci, shromážděné podklady byly ve výzvě uvedeny a žalobkyně byla taktéž informována o tom, kdy bude vydáno rozhodnutí ve věci; měla také právo nahlížet do spisu. Žalobkyně se k věci vyjádřila svým podáním ze dne 20. února 2009, na to pak žalovaný reagoval ve svém rozhodnutí. Další důkazy žalobkyně v řízení nenavrhla. Vyslechnout jednatele žalobkyně nebylo nezbytné, neboť žalovaný měl k dispozici jeho písemné vyjádření.

Při jednání konaném dne 9. října 2013 byla osobně přítomnému jednateři žalobkyně předložena faxová kopie pozvání založená ve spisu. Jednatel konstatoval, že ani nevyplňoval první stranu pozvání (má specifické písmo, a užité hůlkové písmo není jeho), ani nepodepsal pozvání na rubové straně. Jako fyzická osoba skutečně zval v minulosti do ČR několik cizinců (Ukrajinců); pozvání však ověřoval vždy v Olomouci, kde má trvalé bydliště – nikoli v Brně. Listinu musel vždy vyplnit až na místě samém a před ověřující osobou ji podepsat; také musel prokazovat svou solventnost. K razítku na předloženém pozvání se nemůže vyjádřit, společnost používá více typů razítek.

Ze správního spisu soud zjistil, že přípisem ze dne 5. února 2009 uvědomil žalovaný žalobkyni o zahájení řízení ve věci hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince V. D. V. Uvedl, že na podkladě pozvání žalobkyně, ověřeného Policií ČR dne 28. července 2008, přicestoval cizinec do ČR dne 22. září 2009 a v souvislosti s jeho zajištěním a vyhoštěním vznikly žalovanému náklady zde specifikované. Podle § 15 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb. se přitom zvoucí osoba zavazuje, že uhradí náklady spojené s pobytem zajištěného cizince na území a jeho vycestováním z území. Žalovaný poučil žalobkyni o tom, že ve smyslu § 36 odst. 2 správního řádu má právo se k věci vyjádřit ve lhůtě 14 dnů ode dne doručení přípisu; po uplynutí této lhůty bude vydáno rozhodnutí. Ve věci se dne 20. února 2009 vyjádřil jediný jednatel žalobkyně a uvedl, že nepodepsal a neověřoval na Policii ČR žádné pozvání pro jmenovaného cizince ani pro jiného občana Vietnamu. Následně bylo vydáno rozhodnutí ve věci. Ve spisu jsou založeny dvě kopie pozvání, v němž jsou vyplněny údaje o žalobkyni, o jejím jednateři Ing. Zdeňku Vagnerovi (včetně čísla dokladu totožnosti) a o pozvaném cizinci; pozvání je stvrzeno razítkem žalobkyně a podpisem (nečitelným) na něm; jako datum podpisu je uvedeno 21. 7. 2008. Dále

je tu ověřovací doložka Policie ČR, Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Brno, ze dne 28. 7. 2008 s připojeným osobním evidenčním číslem policisty (OEC), který ověřování prováděl, a razítkem. Číslo dokladu, z nějž byly ověřeny údaje o zvoucí osobě, je nečitelné. Dne 19. února 2010 byl spis doplněn o výsledek vyhledávání v informačním systému: z něj je patrné, že žalobkyně pozvala na území ČR deset cizinců z Vietnamu (z toho osm pozvání bylo ověřeno dne 28. července 2008).

Žaloba je důvodná.

První žalobní námitka se týká práva účastníka řízení seznámit se s podklady pro rozhodnutí: žalobkyně je přesvědčena, že měla být k uplatnění tohoto práva speciálně vyzvána, kdežto žalovaný má za to, že stačila prvotní informace o podkladu pro rozhodnutí v oznámení o zahájení řízení.

V obecné rovině je třeba rozlišovat práva podle § 36 odst. 2 a odst. 3 správního řádu. Podle § 36 odst. 2 platí, že *[ú]častníci mají právo vyjádřit v řízení své stanovisko. Pokud o to požádají, poskytne jim správní orgán informace o řízení, nestanoví-li zákon jinak*. Podle § 36 odst. 3 *musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí*. Zatímco tedy v odstavci 2 se dává účastníku možnost uplatnit svou procesní iniciativu nezávisle na průběhu a fázi řízení, v odstavci 3 je právo účastníka navázáno na aktivitu, kterou musí nejprve vyvinout správní orgán – tj. aby se mohl účastník seznámit se shromážděnými podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se k nim, musí jej k tomu správní orgán nejprve vyzvat (č. 1764/2009 Sb. NSS).

Smyslem § 36 odst. 3 správního řádu je, aby se účastník dozvěděl, že správní orgán již je „připraven rozhodnout“ a z jakých podkladů bude vycházet, a aby neopomněl ještě naposledy zareagovat těsně před vydáním rozhodnutí, případně aby využil svou poslední možnost navrhnout provedení dalších důkazů či doplnění podkladů. Žalovaný se v oznámení o zahájení řízení výslovně odvolal na § 36 odst. 2 správního řádu; ve skutečnosti, tedy z materiálního hlediska, jde však i o výzvu podle § 36 odst. 3 správního řádu. Žalovaný ve svém oznámení zřetelně označil (jediný) podklad, z nějž v řízení vychází – totiž pozvání ověřené Policií ČR dne 28. července 2008; tím, že stanovil žalobkyni lhůtu k vyjádření a informoval ji o tom, že po uplynutí této lhůty rozhodne, dal jednoznačně najevo, že si již obstaral všechny podstatné podklady, sám už necítí potřebu provádět další dokazování a že případná další iniciativa ve věci je na účastníkovi.

Nelze tedy říci, že by žalovaný pochybil při formulaci výzvy. Tato výzva v sobě slučuje postupy podle § 36 odst. 2 i 3 správního řádu, a kdyby žalobkyně na výzvu nezareagovala, nebylo by možno žalovanému vytýkat, že po uplynutí stanovené lhůty rozhodl.

Soud však nemůže souhlasit s tím, že žalovaný vydal rozhodnutí ve věci i přesto, že žalobkyně se k věci vyjádřila. I když toto vyjádření bylo velmi stručné a žalobkyně v něm nenavrhla doplnění podkladů či další dokazování, mělo v žalovaném vzbudit pochybnosti ohledně důkazní hodnoty ověřeného pozvání. Je poměrně nešťastné, že toto řízení probíhá v jediném stupni a že žalovaný podle všeho rozhoduje v relativně krátkých lhůtách, navíc pouze ve svém sídle v Praze. To může účastníkům řízení z jiných částí země komplikovat výkon jejich procesních práv, pokud by chtěli osobně nahlížet do spisu.

Právě v této věci lze usuzovat na to, že kdyby jednatel žalobkyně nahlédl do spisu a seznámil se s vyplněným formulářem pozvání, ubíralo by se řízení velmi pravděpodobně jiným směrem (správní orgán by musel reagovat na obdobná tvrzení, jaká uplatnil jednatel žalobkyně v řízení před soudem). I pokud však jednatel žalobkyně ve správním řízení přímo nenavrhla svůj výslech, měl správní orgán tvářit v tvář jeho nesouhlasnému vyjádření zpozornět: již ze samotné kopie formuláře pozvání je totiž zřejmé, že mezi datem podpisu v kolonce „Zavazující se osoba“ a datem podpisu na „Ověřovací doložce“ je rozdíl sedmi dnů.

Vzniká otázka, jak mohl příslušný policista ověřit podpis oprávněné osoby, pokud formulář podle všeho nebyl podepsán před ním, ale již v předstihu. Odpověď zní, že to učinit nemohl, neboť ověřit podpis – tj. uznat jej jako podpis patřící určité osobě – lze jen tehdy, pokud se tato osoba podepíše před ověřujícím orgánem; datum podpisu a datum jeho ověření tak musejí být stejné. Z kopie pozvání, kterou žalovaný obdržel od Služby cizinecké policie, rovněž není vůbec patrné, podle jakého dokladu byly ověřeny údaje o zvoucí osobě.

Žalovaný tak řádně nezjistil skutkový stav. Soud opakuje, že tento nedostatek jde do značné míry na vrub samotné povaze řízení ve věci úhrady nákladů spojených se správním vyhoštěním. Je nasnadě, že nelze obecně pojímat důkazní povinnost správních orgánů tak široce, aby samy musely dalším dokazováním vyvracet prostý nesouhlas účastníka s jejich zjištěními. V této konkrétní věci však stěží bylo možno od jednatele žalobkyně žádat, aby uvedl něco dalšího, než že zjištěný stav neodpovídá skutečnosti, pokud neměl k dispozici ono pozvání. (Možná by proto bylo vhodné, aby žalovaný spolu s oznámením o zahájení řízení zasílal účastníkům i kopii pozvání.)

Žalovaný si tedy v dalším řízení obstará originál pozvání a bude se zabývat výše popsanou nesrovnalostí mezi daty na formuláři. Zváží, zda by se k věci měl vyjádřit policista, který pozvání ověřoval (toho by mělo být možné identifikovat podle osobního identifikačního čísla); rovněž zváží, zda by bylo účelné vyslechnout jednatele žalobkyně, pokud žalobkyně takový návrh vznese. Tento výslech navrhla žalobkyně v řízení před soudem, nicméně soud nemá nahrazovat činnost správního orgánu a vady v řízení by měl odstranit především správní orgán sám. Úspěch takového důkazního návrhu do jisté míry záleží i na žalobkyni samotné – z prostého nesouhlasu s obsahem úředně ověřené písemnosti totiž není zřejmé, jak by výslech mohl vyvrátit skutečnosti zde uvedené. Návrh na provedení důkazu výslechem účastníka řízení (respektive osoby za něj jednající) by tak měl alespoň naznačit, o jakých skutkových okolnostech hodlá účastník vypovídat a co chce prokázat.

Žalobkyně tedy se svou žalobou uspěla; soud proto zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení podle § 78 odst. 1 soudního řádu správního (zákon č. 150/2002 Sb.; dále jen „s. ř. s.“). V novém řízení bude žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci úspěch, a žalovaný je tak povinen zaplatit jí náklady řízení o žalobě, které sestávají ze zaplaceného soudního poplatku (2000 Kč) a z odměny advokáta za tři úkony právní služby – převzetí zastoupení a podání k soudu (2 x 2100 Kč) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 7, § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), a účast u soudního jednání podle § 11 odst. 1 písm. g) (3100 Kč – sazba po novelizaci advokátního tarifu provedené s účinností k 1. lednu 2013) včetně náhrady hotových výdajů (3 x 300 Kč) podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a náhrady za promeškaný čas (deset půlhodin na cestě k soudu a zpět) podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu ve výši (10 x 100 =) 1000 Kč; celkem tedy na odměně a paušálních výdajích náleží 9200 Kč. Zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, a odměna se tak zvyšuje o částku 1932 Kč odpovídající dani, kterou je zástupce povinen odvést z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů. Celkem tedy žalobkyni náleží (2000 + 9200 + 1932 =) 13 132 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího

správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze 9. října 2013

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková